
Spurgeon's advies aan predikanten

Er zijn veel vraagstukken waarover predikanten voortdurend discussiëren: – Dient men opeenvolgend door Bijbelboeken te preken, of is het verantwoord om van week tot week verschillende gedeelten van de Schrift te behandelen? – Welke hulpmiddelen zijn het meest geschikt voor de preekvoorbereiding? – En verdient het aanbeveling te preken vanaf een volledig uitgeschreven manuscript, een schema, of zelfs zonder aantekeningen?

Er is uiteraard geen eenduidig antwoord op deze vragen. Om ze te beantwoorden, moet een predikant zorgvuldig een aantal zaken overwegen: zijn gaven, zijn preekervaring, zijn gemeente, hoeveel tijd hij heeft om zich voor te bereiden en vele andere contextuele factoren. Ondanks al deze factoren spoort Charles Spurgeon predikanten aan om één cruciaal punt niet uit het oog te verliezen: ruimte laten voor de Heilige Geest.

De onmisbaarheid van de Geest in de bediening

Spurgeon zei eens tegen zijn studenten:

Voor ons als predikanten is de Heilige Geest volstrekt onmisbaar. Zonder Zijn aanwezigheid is ons ambt niet meer dan een lege titel. Wij claimen geen priesterlijke autoriteit die uitgaat boven wat ieder kind van God toekomt; wij zijn echter wel de opvolgers van hen die in

vroeger tijden door God werden bewogen om Zijn Woord te verkondigen, te getuigen tegen overtredingen en Zijn zaak te bepleiten. Indien de Geest van de profeten niet op ons rust, is de mantel die wij dragen niets anders dan een bedrieglijk omhulsel. Wij beschouwen onszelf als woordvoerders van Jezus Christus, geroepen om Zijn getuigenis op aarde voort te zetten. Op Hem en op Zijn getuigenis rustte echter altijd de Geest van God; als diezelfde Geest niet op ons rust, is het duidelijk dat wij niet op dezelfde wijze in de wereld gezonden zijn als Hij.

Het is voor predikanten bijzonder gemakkelijk om te vertrouwen op hun opleiding, ambtstitels, predikervaring en dergelijke. Hoewel deze zaken onmiskenbaar van waarde kunnen zijn, was Spurgeon hierin zeer helder: zonder de Heilige Geest bezit de predikant geen intrinsieke kracht om het werk te volbrengen waartoe hij geroepen is. Indien de Geest niet op ons werk rust, blijft onze prediking een schijnvertoning, zonder de autoriteit van Christus.

Voor Spurgeon was juist de onmisbare aanwezigheid van de Heilige Geest bepalend voor de wijze waarop hij zijn preken voorbereidde.

Het kiezen van een preektekst

Spurgeon koos er om meerdere redenen voor om niet systematisch door Bijbelboeken heen te preken. Lange prekenseries over één enkel boek konden voor zijn gemeente vermoeiend en belastend zijn, temeer daar hij de gewoonte had om zich bij elke preek op slechts één vers te richten. Door daarentegen wekelijks te preken over uiteenlopende gedeelten van de Schrift, kon hij een breder scala aan Bijbelteksten behandelen, zowel uit het Oude als het Nieuwe Testament, in plaats van bijvoorbeeld tien jaar lang uitsluitend één brief te bespreken.

Zijn voornaamste motivatie voor deze werkwijze was echter dat het hem de ruimte gaf om de leiding van de Heilige Geest te volgen; week na week kon hij onder gebed een tekst kiezen, geleid door de Geest. Aan zijn studenten lichtte hij deze praktijk als volgt toe:

Ik heb vaak aangegeven dat mijn grootste uitdaging erin bestaat mijn gedachten te richten op de specifieke bijbelteksten die de volgende dag het onderwerp van de preek zullen vormen, of, beter gezegd, te onderscheiden welke onderwerpen de Heilige Geest mij voor de gemeente wil laten behandelen. Zodra een passage uit de Schrift mijn hart en ziel werkelijk raakt, richt ik al mijn aandacht daarop...

Het is opmerkelijk dat Spurgeon het bepalen van de tekst voor zijn preek niet als een vereenvoudiging van zijn preekvoorbereiding beschouwde, maar juist als de ‘grootste moeilijkheid’ daarin. Dit had er mede mee te maken dat hij in gebed wachtte tot de Geest hem leidde naar een bijbeltekst die zijn ‘hart en ziel’ raakte. Dit betekent echter niet dat Spurgeon in dit proces volledig mystiek of passief was; zijn gebedsvol wachten ging altijd gepaard met ijverige en

doordachte studie. Tegelijkertijd dwong deze werkwijze hem voortdurend om in het hele proces te blijven zoeken naar de leiding van de Heilige Geest.

Het bestuderen van de Schrift

Zodra Spurgeon een tekst voor zijn preek had gekozen, begon hij zich intensief in de passage te verdiepen.

Ik bestudeer zorgvuldig de precieze betekenis van het origineel en analyseer de context grondig om het bijzondere karakter van de tekst binnen zijn omgeving te begrijpen. Vervolgens noteer ik in grote lijnen alle gedachten die bij mij opkomen met betrekking tot het onderwerp, waarbij ik het ordenen en structureren van deze ideeën ten behoeve van de uiteindelijke presentatie aan mijn toehoorders voor een later moment bewaar.

Het eerste onderdeel van Spurgeons preekvoorbereiding bestond stevast uit persoonlijk gebed en grondige studie van de Schrift. Daarbij keerde hij terug naar de oorspronkelijke bronteksten, onderzocht hij zorgvuldig de context en mediteerde hij intensief over de betreffende passage. Hoewel Spurgeon in deze studie al zijn ervaring en kennis inzette, was hij zich er terdege van bewust dat hij uiteindelijk volledig afhankelijk was van de leiding van de Heilige Geest. Gebed was dan ook onlosmakelijk verweven met zijn studie van de Schrift.

Het is juist tijdens onze studie, in die gezegende momenten wanneer wij alleen zijn met de Schrift, dat wij de hulp van de Heilige Geest het meest nodig hebben. Hij bezit immers de sleutel tot de hemelse schatkamer en is bij machte ons te verrijken op een wijze die ons voorstellingsvermogen te boven gaat. Tevens heeft Hij toegang tot de meest ingewikkelde leerstellingen en is Hij in staat ons te leiden op het pad der waarheid. Hij kan de koperen poorten verbrijzelen en de ijzeren grendels doorbreken, zodat ons de schatten in de duisternis en de verborgen rijkdommen uit geheime plaatsen worden geopenbaard. Indien u het origineel bestudeert, de commentaren raadpleegt en er diep over nadent, maar verzuimt om met kracht tot de Geest te roepen, zal uw studie u niet baten. Zelfs wanneer u geen andere hulpmiddelen tot uw beschikking heeft (wat ik u niet toewens), zult u, indien u in eenvoudige afhankelijkheid op Zijn onderwijzing wacht, toch veel van de Goddelijke betekenis begrijpen.

Pas na zijn persoonlijke studie raadpleegde hij commentaren en andere geschriften die betrekking hadden op de tekst. Spurgeon maakte hier eens een opmerking over tegen zijn studenten: 'Het is opmerkelijk dat sommige mensen, die veel nadruk leggen op wat de Heilige Geest hun persoonlijk openbaart, zo weinig waarde hechten aan wat de Geest aan anderen heeft geopenbaard.' Hiermee benadrukte Spurgeon dat commentaren en andere bronnen waardevol kunnen zijn, omdat de Heilige Geest door de hele kerkgeschiedenis heen werkzaam is geweest en trouwe leraren uit het verleden

heeft verlicht. Toch waarschuwde hij dat, zelfs bij het gebruik van de beste bronnen, een ‘eenvoudige afhankelijkheid van de onderwijzing van de Geest’ niet mag worden veronachtzaamd. Alleen de Geest kan immers waarachtig inzicht geven in Zijn Woord.

Preken

Wat betreft zijn preeknotities had Spurgeon aan het begin van zijn ambtsperiode de gewoonte zijn preken volledig uit te schrijven in de vorm van een manuscript. Deze werkwijze beval hij ook jonge predikanten aan, opdat zij ‘bewaard zouden blijven voor een slordige stijl.’ Naarmate zijn ervaring en routine toenamen, beperkte hij zich echter tot het maken van een preekschets op een dubbelgevouwen vel papier. Spurgeon beschouwde dit als de meest geschikte methode om zijn preekvoorbereiding mee te nemen naar de preekstoel, terwijl het hem tegelijkertijd de ruimte bood om tijdens het prediken te improviseren.

De meest veeleisende en prijzenswaardige aanpak is om uw geest grondig te voorzien van kennis en inzichten over het onderwerp waarover u wilt spreken, om vervolgens uw gedachten uit te drukken in passende woorden die op dat moment in u opkomen. Dit moet niet worden verward met improviseren; hoewel de bewoordingen spontaan zijn, wat naar mijn mening altijd het geval zou moeten zijn, is de inhoud van de gedachten het resultaat van grondig onderzoek en zorgvuldige studie.

Spurgeon waarschuwde tegen het gebruik van preekmanuscripten omdat deze de predikant er vaak van weerhielden om op de Heilige Geest te vertrouwen en in plaats daarvan alleen maar preken voor te lezen. In zijn tijd geloofde hij dat te veel predikanten dachten dat het voldoende was om een preek aan te schaffen en deze vervolgens gewoon voor te lezen. In zijn tijd dachten te veel predikanten dat ze gewoon een preek konden kopen en die dan konden voorlezen. Dit was niet alleen geen prediking, maar een dergelijke praktijk omzeilde ook volledig de afhankelijkheid van de Heilige Geest.

Hun werkwijze is als volgt: zij bereiden hun manuscripten zeer zorgvuldig voor, lezen deze vervolgens op zondag op zeer aangename wijze *sotto voce* voor, waarna de mensen tevreden naar huis gaan. Maar dat is niet Gods manier van prediken. Als dat zo was, zou ik in staat zijn om voor eeuwig te preken. Ik zou voor een shilling manuscripten kunnen kopen, mits ze al vijftig keer eerder zijn gepredikt, echter als ik de eerste ben die ze gebruikt, kost het een guinea of iets meer. Maar dat is niet zoals het hoort.

Het prediken van Gods woord is niet wat sommigen lijken te denken, louter kinderspel, een gewone bezigheid of een beroep dat door iedereen kan worden uitgeoefend. Een man moet ten eerste gevoelen dat hij ertoe geroepen is; ten tweede moet hij weten dat hij werkelijk de Geest van God bezit en dat wanneer hij spreekt, er een invloed op hem is die hem in staat stelt te spreken zoals God dat wil, zo niet, moet hij onmiddellijk de preekstoel verlaten.

Prediking vereist de invloed van de Geest van God op de predikant. De houding van de predikant op de kansel moet er een zijn van afhankelijkheid en vertrouwen op Gods hulp, in plaats van te vertrouwen op een stuk papier. Voor Spurgeon betekende het werken met slechts een eenvoudige schets dat hij zich bij elke preek opnieuw in gebed afhankelijk stelde van de Heilige Geest.

Vanuit onze preekstoelen moeten we onze afhankelijkheid vermengen met toewijding, zodat we vanaf het eerste woord tot de laatste lettergreep onze ogen gericht houden op de Almachtige voor sterkte. We moeten ons ervan bewust zijn dat, hoewel wij tot hier zijn gekomen, wij zonder de Heilige Geest nog voor het einde van de preek in een dwaasheid zouden vervallen. Wanneer u tijdens de gehele preek uitkijkt naar de heuvels vanwaar uw hulp komt, en u volledig op God vertrouwt, zult u voortdurend in een moedige, zelfverzekerde gemoedstoestand prediken.

Slotbeschouwing

Het belangrijkste principe is dit: wanneer u uw preek voorbereidt, *laat dan ruimte voor de Heilige Geest*.

Misschien is het uw gewoonte om Bijbelboeken te behandelen in uw preken. Dat is een uitstekende werkwijze, waarvoor vele goede redenen zijn aan te voeren. Toch rijst de vraag hoe u, binnen dit uitgangspunt, de leiding van de Geest ruimte kunt geven. Dit houdt in dat u in gebed overweegt welk Bijbelboek u als volgende zult behandelen. Het kan ook betekenen dat u zich bij het indelen van de preekteksten laat leiden door de Heilige Geest. Soms houdt dit in dat u een serie niet volledig afrondt, maar deze op een passend moment onderbreekt om aandacht te schenken aan andere gedeelten van de Schrift. Zelfs wanneer u de Bijbel systematisch doorneemt, dient u niet te vergeten ruimte te laten voor de leiding van de Heilige Geest.

Hoe verhoudt dit principe zich tot predikanten die, zoals Spurgeon, gewend zijn om van tekst tot tekst door de Bijbel te gaan? Op welke wijze kunnen zij ruimte laten voor de leiding van de Geest in hun preekvoorbereiding? Naast het volgen van Spurgeons voorbeeld-namelijk in gebed wachten tot de Geest hen van week tot week een tekst aanwijst-kunnen zij er ook voor kiezen om korte series te preken over grotere gedeelten van de Schrift.

Een belangrijk nadeel van het voortdurend overslaan van grotere Bijbelpassages is dat men het risico loopt om minder bekende, moeilijke, maar door de Geest geïnspireerde teksten te verwaarlozen, zoals de wetten van Leviticus, Jezus' onderwijs over huwelijk en echtscheiding, de kleine profeten, apocalyptische visioenen en vele andere gedeelten. Toch zijn juist deze teksten evenzeer het Woord van God als de meer vertrouwde en geliefde passages.

Het is daarom goed uzelf de vraag te stellen of het mogelijk is dat u, door steeds door de Bijbel te springen, in feite alleen over uw favoriete gedeelten preekt en zo de volle raad van God onbedoeld tekortdoet. Hoe kunt u werkelijk op de leiding van de Geest vertrouwen wanneer u zich toewijdt aan het prediken van de gehele Schrift?

Wanneer het gaat om bronnen voor de preekvoorbereiding, dienen wij ons te laten leiden door het principe dat onze preken in de eerste plaats gekenmerkt moeten worden door een gebedsvolle afhankelijkheid van de Heilige Geest, evenals door een zorgvuldige studie en overdenking van Zijn Woord. Voordat wij onze toevlucht nemen tot externe bronnen, behoort het onze eerste stap te zijn om de Heilige Geest om leiding en inzicht te vragen. Wanneer het moment daar is om andere bronnen te raadplegen, mogen deze nooit de plaats innemen van de Heilige Geest, maar dienen zij juist een aanvulling te zijn op onze afhankelijkheid van Zijn leiding.

Moderne hulpmiddelen voor de preekvoorbereiding, zoals research diensten en kunstmatige intelligentie, dienen dan ook met de nodige voorzichtigheid en terughoudendheid te worden gebruikt. Indien wij deze hulpmiddelen inzetten, mogen zij ons niet afleiden van een gebedsvolle afhankelijkheid van de Heilige Geest. Integendeel, het gevaar bestaat dat dergelijke middelen een gemakkelijke uitweg bieden in onze voorbereiding en ons ertoe verleiden te vertrouwen op menselijke hulpmiddelen in plaats van op de hulp en leiding van de Geest.

Met betrekking tot de discussie over het gebruik van een preekschets versus een volledig manuscript, zal iedere predikant zelf moeten bepalen welke werkwijze het beste bij hem past. Het onderliggende principe blijft echter onverminderd van kracht: *op welke wijze laat u ruimte voor de Heilige Geest in uw prediking?* Voor de ene predikant kan een zorgvuldig voorbereid manuscript behulpzaam zijn om zijn eigen persoonlijkheid te beteugelen en zo een nederige, op de Geest gerichte verkondiging van het Woord mogelijk te maken. Voor een ander kan juist een eenvoudige schets bijdragen aan een grotere afhankelijkheid van de Geest, doordat hij zijn preek houdt zonder te kunnen terugvallen op een uitgeschreven tekst.

Spurgeon erkende dat beide vormen van prediking door de Geest doordrongen kunnen zijn. Hij wees erop dat de Geest even krachtig kan werken door een Jonathan Edwards, die predikte terwijl hij ‘het manuscript dicht bij zijn ogen hield’, als door een George Whitefield, die geïmproviseerd sprak en waarbij ‘de Geest als een bliksem uit de hemel kwam.’ Wat het verschil maakte, was niet de gekozen vorm, maar hun gebedsvolle afhankelijkheid van de Heilige Geest tijdens het prediken. Broeders, op welke wijze zult u ruimte laten voor de Heilige Geest in uw prediking?

Indien wij niet op de Heilige Geest hadden vertrouwd, zouden wij onze bediening reeds lang hebben neergelegd, want ‘wie is tot deze dingen bekwaam?’ Onze hoop op vruchtbaarheid en onze kracht om onze dienst voort te zetten, liggen in het geloof dat de Geest van de Heere op ons rust.

[Geoff Chang](#)

Bronnen:

Lectures 2:3.

Autobiography 4:66.

Autobiography 4:66.

Lectures 2:4-5.

Commenting and Commentaries, 1.

Lectures 1:153.

Lectures 1:153.

NPSP Vol. 1, Sermon No. 26 “The Two Effects of the Gospel”

Lectures 2:10.

MTP Vol. 9, Sermon No. 511, “Pentecost.”

Lectures 2:1.

[XFacebookWhatsApp](#)